

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

„Развитие на физическата дееспособност и физическите качества на студенти при занимания с хокей на трева” за присъждане на образователна и научна степен **“доктор”**

Научна специалност: „Методика на обучението по физическо възпитание и спорт,,

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

Автор на дисертацията: Мария Стефанова Иванова

Научен ръководител: проф. Теодора Николаева Симеонова, доктор

Рецензия от: проф. Стефан Христов Базелков, доктор

Като член на журито съм получил:

1. Заповед на Ректора на ШУ „Епископ Константин Преславски“ - №РД-16-108/14.07.2026 г.

2. Докторска дисертация по специалност „Методика на обучението по физическо възпитание и спорт“, заедно с придружаващите приложения

3. Автореферат на дисертационния труд

4. Автобиография

5. Справка за приносните моменти

6. Научни публикации свързани с дисертационния труд.

I. Данни за дисертанта: Мария Стефанова Иванова е родена на 01.06.1974 г. в гр. Стара Загора. Бакалавърската си степен завършва през 1999 г. в ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград по специалност „Педагогика на обучението по физическо възпитание“, с квалификация „Учител по физическо възпитание“. През 2006 г. придобива магистърска степен по „Педагогика на обучението по физическо възпитание“ в ПУ

„Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив. В същия университет завършва още една магистърска степен по специалността „Приложна психология“.

Професионалния си път започва като учител по физическо възпитание и спорт в Стара Загора в училищата 5ОУ „Митьо Станев“ и ГПЧЕ „Ромен Ролан“. По-късно продължава своята учителска работа в старозагорските училища СОУ „Христо Смирненски“ и СОУ „Васил Левски“. В периода 2008 – 2009 г. работи като психолог в ДМСГД гр. Стара Загора.

Академичната си кариера започва през 2009 г. в Тракийския университет, в гр. Стара Загора. В същия университет работи като старши преподавател до настоящия момент.

Мария Иванова притежава солиден педагогически опит и адекватна квалификация, което е атестат за нейните професионални качества. Отличава се с подчертана толерантност, комуникативност и умения за работа в екип. Умее да организира и разпределя функциите и задълженията, които произтичат от естеството на съответната възложена работа. Това са качества, които я правят преподавател с лична отговорност, положителна нагласа и позитивизъм при контактите си с колегите и образователната дейност със студентите.

II. Данни за докторантурата: Предложеният за рецензиране дисертационен труд на Мария Иванова, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, на тема *„Развитие на физическата дееспособност и физическите качества на студенти при занимания с хокей на трева“* е разработен в обем от 192 печатни страници, като включва 171 страници основен текст и 21 страници за списък на използваната литература и приложения. Разработката е онагледена допълнително с 86 фигури, 34 таблици и 3 приложения, които дават пълна представа за съдържанието на теоретичната част. Библиографията се състои от 105 източника, от които 81 са на кирилица, 8 на латиница и 16 интернет ресурси. Те са в областта на теорията и методиката на

физическото възпитание и спортна тренировка, медико биологичните науки, педагогиката и психологията, особеностите на физическото развитие, физическата дееспособност и двигателната подготовка на студентите.

Дисертационния труд е разгледан предварително и е обсъден на катедрено заседание на катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“ на 03.07.2026 г. Същият е насочен към публична защита пред Научно жури по научна област: 1 Педагогически науки, Професионално направление:1.3 Педагогика на обучението по ...

III. Данни за дисертацията и автореферата: Дисертационният труд на докторанта Мария Иванова по своята същност е теоретико-приложно и прогностично изследване свързано с теорията и методиката на физическото възпитание и спортната тренировка.

Съдържанието на разработката е структурирано според изискванията за подобен род научни текстове. Съобразно стандартите са обособени отделни глави, параграфи и точки. Основният текст съдържа увод и три глави, които представляват теоретичната основа, методологичната част, аналитичния компонент и изводи и препоръки. В спомагателния текст са поместени задължителния опис на ползваната литература. Приложенията са оформени в края на разработката.

Авторефератът е разработен в синтезиран вид съобразно изискванията за педагогически изследвания и отразява правилно основните положения и научните приноси на дисертационния труд.

IV. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд:

В началото на разработката, под формата на увод докторанта в синтезиран вид обръща внимание на негативните тенденции, които са налице във физическото възпитание и спорт във висшето училище. Посочва се необходимостта от ограничаване на хиподинамията в ежедневието на студентите и повишаване на мотивацията, интереса към

физическите упражнения и спорта, чрез използване на иновативни и атрактивни двигателни дейности. Това всъщност е сполучлив начин за въвеждане в темата на дисертационния труд и обобщаване на мотивите за нейния избор. Акцентираща върху необходимостта от внедряване на такива спортни дисциплини които наред с провокиране на познавателната активност да съдействат в по-голяма степен за повишаване на мотивационната готовност на студентите и тяхната двигателната активност.

Първа глава е озаглавена „Литературен обзор и постановка на проблема“. Тя се състои от 36 страници, което представлява 22% от цялата разработка. В структурно отношение е изградена от девет параграфа. Те съдържат задълбочен анализ на литературните източници, които носят информация по проблемите на изследването. В параграф №5 е развита хипотезата на научното изследване.

В контекста на темата на изследването, първите три параграфа са посветени на зараждането, развитието и процесите на усъвършенстване на спортната дисциплина „Хокей на трева“. Направен е кратък анализ на зараждането и първите стъпки на този спорт в нашата страна, като са структурирани в 6 периода. Вниманието е акцентирано по-специално върху женския хокей на трева.

Във втората половина на глава първа е направен теоретичен анализ на проблемите свързани с двигателните качества и физическата дееспособност. В ретроспективен план е характеризирана системата за контрол и оценка на физическата дееспособност като интегрален показател за физическата годност на човека. Направен е теоретичен анализ относно характеристиката и класификацията на отделните двигателни качества. Посочени са слабостите в систематизирането на данните свързани с изследване на показателите за физическото развитие, физическата

дееспособност и нервно-психическата реактивност във времето след преминаване на България от планово стопанство към пазарна икономика.

В края на глава първа, на базата на анализа на достъпните литературни източници, представените разсъждения и обобщения е изведена хипотезата на изследването. Тя е свързана със темата на дисертацията и до голяма степен стои в основата на изследователската работа на докторанта.

Във **втора глава**, озаглавена *„Цел, задачи, предмет и обект, методика и организация на изследването“* е представен инструментариума и методологичната част на разработката. Тя е разработена в обем от 17 страници, където е структурирана методиката и последователността на действията за решаване на поставените задачи.

За постигане на целта, за потвърждаване или отхвърляне на хипотезата са набелязани за решаване на шест основни задачи. Най-амбициозната задача, според мен е разработване и прилагане на програма за провеждане на занятия по хоккей на трева за студентките.

Предмета и обекта на изследване са изведени коректно, съобразно темата на разработката. Обемът на обхванатия контингент е достатъчен като обем и дава основания за провеждане на обстойно изследване, анализ и достоверни заключения. Подробно е описана хронологията на отделните етапи на проучването.

Използваните методи са правилно подбрани в зависимост от поставените задачи. Направено е социологическо проучване сред студентките за установяване на техните интереси, нагласи и компетенции в областта на физическото възпитание и спорта и относно мотивацията за участие в системни занимания с физически упражнения и спорт. Чрез педагогическото наблюдение е проследен механизма на овладяване на отделните двигателни действия и тяхната ефективност за подобряването на основните двигателни качества.

От математико-статистическите методи са използвани честотен и сравнителен анализ за обработка на резултатите от социологическото проучване, вариационен анализ за определяне на средното равнище и вариативността на изследваните признаци, сравнителни критерии за зависими и независими извадки за установяване на доверителната вероятност.

Във втора глава е разгледана същността на учебната програма по хокей на трева за студентки. За повече подробности е направена е препратка към приложение №3.

Глава трета е най-обемна и е озаглавена „*Резултати и анализ*“. Тя е структурирана в шест основни параграфа. В първия параграф е направен анализ на резултатите от анкетното проучване за отношението и мотивацията на студентките към физическото възпитание и спорта в средното и висшето училище. Следва анализ на резултатите от проведеното антропометрично проучване като базисна основа за развитието и усъвършенстването на двигателните качества.

В останалата част на трета глава е проследена и анализирана динамиката на показателите за физическа дееспособност за контролната експерименталната група. С помощта на статистическите методи е извършен сравнителен анализ за проверка на хипотезата на научното изследване. Статистическите показатели от вариационния анализ са представени в табличен вид по прегледен начин. За получените разлики между първото и второто диагностициране за изчислени стойностите показващи степента на доверителна вероятност и статистическа достоверност. Това позволява на докторанта да направи по-прецизни изводи по отношение на динамиката на изследваните показатели.

Числовите стойности в анализа са онагледени със стълбовидни и кръгови диаграми за получаване на по-пълна представа за динамиката на изследваните показатели. Цялостния теоретичен анализ, илюстриран с

множество фигури, таблици и диаграми доказват ефективността на структурираната програма за обучение по хокей на трева. В края на трета глава е предложена таблица за контрол и оценка на двигателните качества на студентките

Въз основа на теоретичното проучване на достъпната литература, анализа на емпиричния и доказателствения материал докторант Мария Иванова предлага седем извода. Общото ми становище е, че изводите в основната си част съответстват на поставените задачи и тяхното съдържание разкрива в достатъчна степен, че изследователската хипотеза се потвърждава.

Непосредствено след изводите са направени **три препоръки** за практиката, които в основната си част са адресирани до преподавателската гилдия и някои управленските структури в образованието.

Научните приноси на разработката можем да обобщим както следва:

1. Установена е и е анализирана мотивационната сфера на студентките към физическото възпитание и спорта, като са разкрити особеностите на отношението и очакванията им в прехода от средното към висшето образование като са очертани възможности за повишаване на активното им участие в спортни дейности.

2. Установено е изходното равнище и е проследена динамиката на физическото развитие, физическите качества и физическата дееспособност на студентките, като е доказана положителна динамика на изследваните показатели в резултат от системното прилагане на разработената експериментална програма по хокей на трева за жени.

3. Разработена е методически обоснована програма за обучение по хокей на трева във висшето училище. Същата е съобразена с изходното физическо равнище, възможностите и потребностите на студентките. Програмата е внедрена в практиката като чрез нея се създават условия за

целенасочено развитие на физическите качества, повишаване на физическата дееспособност и стимулиране на интереса към спортно-състезателна дейност.

4. Разработена е и е апробирана система от нормативи и критерии за индивидуална оценка на равнището и прираста на физическите качества на студентките. По този начин се предоставя възможност за по-обективно проследяване на индивидуалната динамика и за по-прецизно диференциране на педагогическото въздействие.

5. Научно-приложно е обоснована възможността за използване на хокея на трева и други недостатъчно познати за студентите спортове като алтернативна форма на физическото възпитание във висшето училище, насочени към повишаване на мотивацията, активното участие и ефективността на педагогическия процес.

Към докторанта имам следните въпроси:

1. Може ли програмата по хокей на трева да се използва и са обучение на студенти (мъже)?

2. На каква възраст е най-добре да се започне с практикуването на хокей на трева?

3. Може ли да определим приблизително каква е моторната (двигателната) плътност на занятията по хокей на трева със студентките?

В края на разработката са поместени три приложения, от които интерес представлява учебната програма по хокей на трева за жени.

Окончателно становище на рецензента

В заключение, считам, че предложената дисертация за придобиване на ОНС „доктор” отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален иновационен и потвърдителен принос в науката. Освен това дисертационния труд показва, че кандидатът притежава достатъчно

задълбочени знания по специалността и способности за самостоятелни научни търсения. Работата с литературните източници и нормативните документи според мен е задълбочена, прецизна и коректна. По тези съображения с убеденост ще гласувам за присъждане на докторант Мария Стефанова Иванова на ОНС „доктор” и приканвам останалите членове на научното жури за същото.

15.09.2026 г.

Подпис:

(проф. д-р Стефан Базелков)